

Monitoring, prognóza a signalizace chorob a škůdců zemědělských plodin, jejich sledování, diagnostika a doporučení pro případný zásah proti nim

Milena Bernardová, Zkušební stanice Kluky spol. s r.o.
Ludvík Tvarůžek, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

V České republice je dobře známý obor humánní a veterinární medicíny. Obor rostlinolékařský zná z laické veřejnosti jen málokdo. Stav /status/ rostlinolékařů je značně nedoceněn a provádění pravidelného monitoringu chorob a škůdců stojí i ve svém vlastním oboru až na konci. Přitom jde o základní stavební kámen celého systému, bez něhož nelze zodpovědně, ekonomicky efektivně a flexibilně rozhodovat o systému ochrany zemědělských plodin proti škodlivým činitelům.

Po vyprofilování rostlinolékařství v minulém století činnost prognózy a signalizace (PGS) postupně zaštiťovaly různé instituce od strojně-traktorových stanic přes agrochemické podniky až po Správu ochrany rostlin. Po změně Správy ochrany rostlin na Státní rostlinolékařskou správu přestalo fungovat (až na malé výjimky) celorepublikové plošné poradenství PGS.

Proč je potřebné, aby fungovala monitorovací, prognostická a signalizační služba

Cílem těchto podávaných informací by měla být optimalizace a zefektivnění zásahů v ochraně rostlin.

Při nesprávné diagnóze, nevhodné volbě termínu, nesprávném použití nebo dávce přípravku vznikají ekonomické ztráty a při neošetření nadlimitních výskytů chorob a škůdců dojde kromě finanční škody i k dalšímu rozmnožení škodlivého činitele.

Při vyřízení a náročnosti práce agronomů je velmi obtížné, aby časově zvládli sledovat konkrétní výskyty chorob a škůdců.

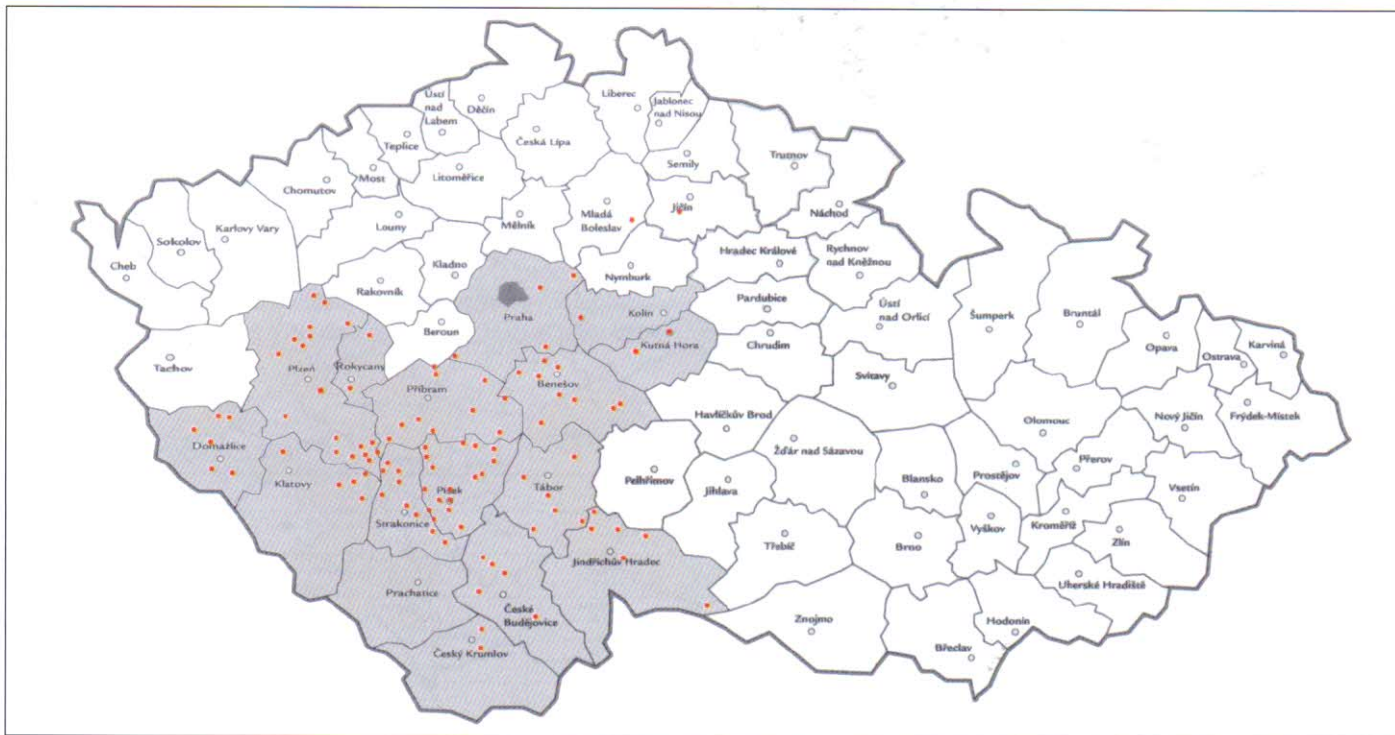
Proto je potřebné vytvořit na území ČR informační síť, ze které budou plošně a objektivně podávány informace zemědělské veřejnosti. Tyto údaje budou sloužit jak přímo pro zemědělské podniky, tak pro výrobce pesticidů, distributory, služby provádějící ošetření a další subjekty např. poradenské pracovníky v ochraně rostlin.

Současný stav

Zkušební stanice Kluky buduje tuto síť samostatně od roku 2006. Základní filozofií bylo vytvořit službu nezávislou na nejistých státních dotacích nebo jiných vlivech. Proto byla služba od počátku zpoplatněna a hrazena samotnými odběrateli, přičemž výše poplatků byla kalkulována pouze na pokrytí nezbytných nákladů.

V roce 2009 pracovalo na sběru dat – pravidelném týdenním monitorování výskytu chorob a škůdců v hlavních zemědělských plodinách **17 odborníků**. Pozorování byla prováděna přímo na pozemcích zemědělských podniků. Pokryto bylo **více než 1/2 plochy orné půdy v Čechách** (viz mapa – obr. 1). Zprávy s analýzou stavu a případným doporučením byly odebírány téměř 200 subjekty.

Pravidelné monitorování výskytu chorob a škůdců probíhá 1x týdně na jaře a na počátku léta, na podzim pak dle situace

Obr. 1: Mapa monitoringu v Čechách v roce 2009

a potřeby. Zjištěné informace jsou analyzovány s přihlédnutím k počasí, vývojovým fázím plodin atd.

Výstupy – situační zprávy – z této informační sítě jsou zasílány do 24 hodin e-mailem na zemědělské podniky s doporučením přesného termínu ošetření (případně s doporučením v daném termínu neošetřovat). Toto upřesnění termínu ošetření je důležité pro dosažení maximální účinnosti a tím pro zefektivnění finančního přínosu.

Monitoring, prognózy a signalizace pro rok 2010

Mezi Zkušební stanicí Kluky a Zemědělským výzkumným ústavem v Kroměříži, s.r.o. a jeho dceřinou firmou Agrotest fyto, s.r.o. došlo k dohodě o spolupráci na vytvoření celorepublikové monitorovací sítě chorob a škůdců polních plodin.

Vybudování podrobného systému bude pravděpodobně trvat delší dobu. Ale již pro rok 2010 se rozběhne sledování i v některých moravských oblastech: viz přiložená mapa – obr. 2.

V oblastech označených zeleně již probíhal monitoring v minulých letech, ve žlutě označených oblastech je plánováno monitorování pro rok 2010.

Sledování bude probíhat v hlavních plodinách: pšenice ozimá, ječmen jarní, ječmen ozimý, řepka ozimá, mák, cukrovka, kukuřice a požadovaných luskovinách.

Pozorování budou v Čechách i nadále provádět odborníci ochrany rostlin ze ZS Kluky (a jejich externí spolupracovníci) a v moravsko-slezské části budou pozorování provádět odborníci ochrany rostlin z kroměřížského pracoviště.

Výstupy z moravsko-slezské části sítě budou předávány do 24 hodin odběratelům prostřednictvím elektronické pošty, tak jako již několik let v české části sítě.

Pokud se přihlásíte jako zájemci o odběr informací pomůžete rychleji síť vytvořit.

Vaším zájmem urychlíte a přispějete k rychlejšímu vybudování celorepublikové sítě, která bude sloužit všem, kteří se pohybují v oboru ochrana rostlin.

Foto: A. Pospíšil

Máte-li zájem, obraťte se na

Ing. Milenu Bernardovou,

tel. 602 666 712,

e-mail: bernardova@zskluky.cz, zskluky@zskluky.cz

Další informace lze získat na

www.zskluky.cz

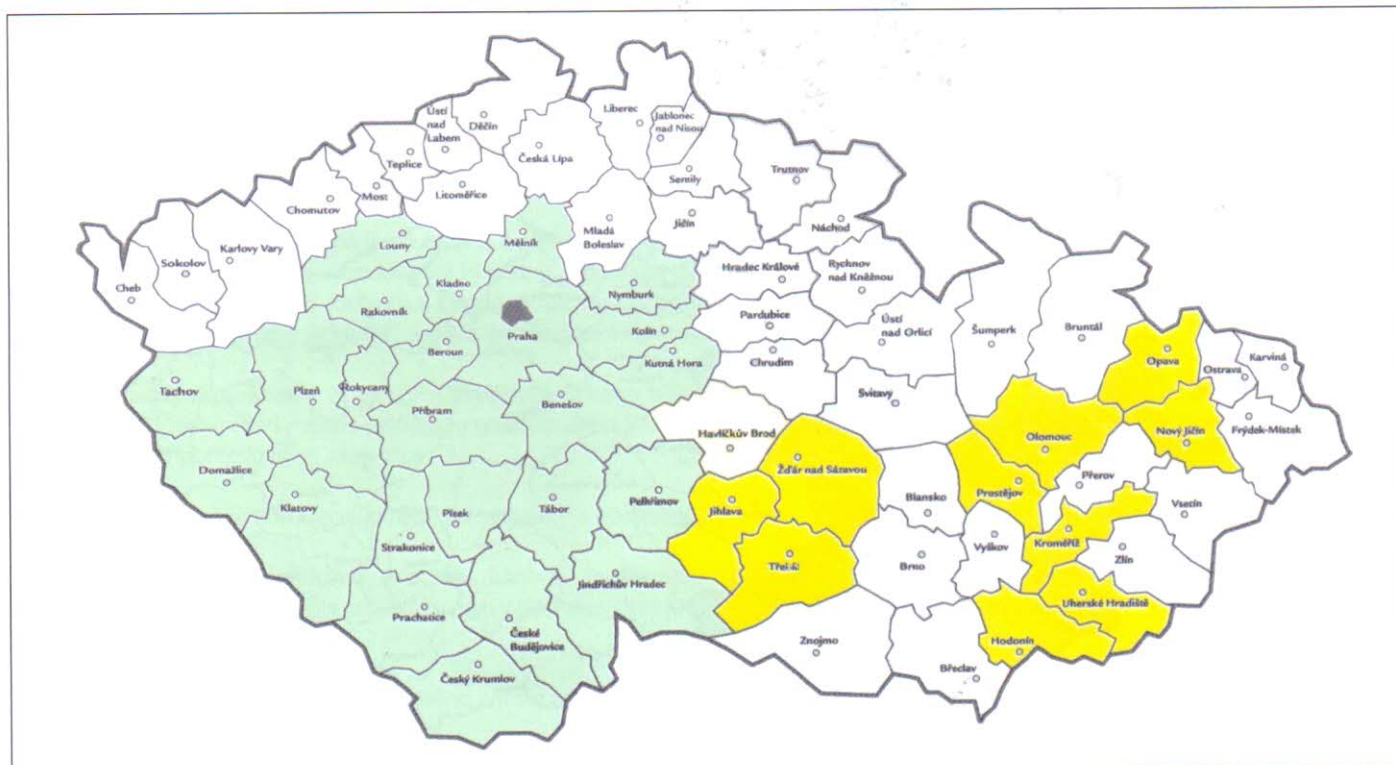
nebo na

Dr. Ing. Ludvíka Tvarůžka,

tel. 605 968 467,

e-mail: tvaruzek.ludvik@vukrom.cz,

Další informace na: www.vukrom.cz

Obr. 2: Plán monitoringu v ČR v roce 2010